

OZ Truc sphérique, Závodská cesta 3/2844, Žilina, IČO: 36143693
VÝROČNÁ SPRÁVA 2023

KONTEXT ROKA 2023

V roku 2023 sme takmer ukončili našu činnosť pre nárazové zvýšenie nákladov na energie a infláciu. Bolo by to takmer symbolické – po 25-tich rokoch od založenia združenia, 20-tich rokoch Stanice a 12-tich rokoch Synagógy. Rok 2023 začal pre Stanicu a Novú synagógu naozaj katastrofálne. Najmä v súvislosti s cenami energií. Tie boli najskôr 8-násobné a následne po štátnych kompenzáciách “iba” 4-násobné s veľmi nejasnou prognózou ďalšieho vývoja cien za energie.

V januári to znamenalo diery v rozpočte Stanice a Synagógy na rok 2023 v tisíckach eur. So započítaním miery dopadu inflácie a cien energií sme v januári vypočítali, že vyhliadky na udržanie prevádzky sú mizivé. Konkrétne chýbalo 60000 eur, aby sme dokázali nielen celý rok kúriť a svietiť, ale aj naplniť to, prečo to celé robíme. Chceli sme zostať živým a otvoreným priestorom a ďalej poskytovať plnohodnotný umelecký, vzdelávací aj komunitný program.

Nechceli sme poľaviť v kvalite ani počte naplánovaných aktivít. Naše minimálne záväzky na 2023 boli jasne definované – zorganizovať popri hostovaní festivalov (Kiosk, Fest Anča, Žilinský literárny festival...) viac ako 30 tanečných a divadelných predstavení, 4 výstavy v Synagóge, 1 exteriérová výstava, 30 koncertov, 60 komunitných podujatí/workshopov/festivalov/diskusí, 12 pravidelných celoročných tvorivých dielní na Stanici (najmä pre deti), 3 detské tvorivé sympóziá, 7 nových vzdelávacích programov pre školy v Synagóge (70 podujatí), 10 umeleckých rezidencií.

Nezostávalo nič iné, iba zabráť vlastnými silami aj požiadať o pomoc našich podporovateľov. Zároveň sme hľadali nové zdroje samofinancovania a nových partnerov. Nakoniec sa to podarilo, ale bol to ťažký rok, jeden z najťažších.

POČET DIVÁKOV/ÚČASTNÍKOV STANICE A NOVEJ SYNAGÓGY 2023 OKREM FESTIVALOV

Spolu divákov/účastníkov 20842, z toho platiacich 9600.

Výstavy: 4032 (platiacich 1027)

Sprievodný program: 277 (platiacich 87)

Divadlo a hudba: 5521 (platiacich 4602)

Prezentácie, diskusie, workshopy a komunitné podujatia: 9392 (platiacich 2463)

Rezidenčný program – počet umelcov: 26

Vzdelávacie programy: 1620 (platiacich 1395)

POČET ZAPOJENÝCH UMELCOV, VYSTUPUJÚCICH, AKTÍVNE ZAPOJENÝCH ÚČASTNÍKOV

V roku 2023 bolo priamo do prípravy a realizácie podujatí zapojených 487 umelcov, účinkujúcich, kurátorov, lektorov, prezentujúcich. Okrem toho bolo zapojených viac ako 150 dobrovoľníkov.

VÝSTAVNÝ PROGRAM

Výstavný program Novej synagógy sme v roku 2023 venovali sólo projektom slovenských a českých umelcov mladšej a strednej generácie, s ktorými sme už v minulosti spolupracovali na menších alebo kolektívnych výstavách a mali potenciál rozvinúť svoju tvorbu na monumentálnu sólo výstavu. Štyri veľké viacmesačné výstavy doplnil bohatý sprievodný program a menšie umelecké intervencie.

Prvá bola (ešte v decembri 2022) otvorená výstava pražského maliara a člena skupiny Rafani (skupinová výstava v Synagóge v roku 2018) Luděka Rathouského, ktorého sme spojili s mladším intermedialným umelcom z Ústí nad Labem Richardom Loskotom, ktorého sme prvýkrát uviedli pred pár rokmi v galérii Plusmínusnula. S pomocou desiatok zrkadiel Richard nasvietil Luděkovu maľbu a výsledkom bola stmievajúca sa obrazovo-svetelná inštalácia Od Od ú(svitu) do sú(mraku), veľmi obľúbená medzi divákmi. V rámci sprievodného programu sme okrem komentovaných prehliadok a artist talkov s autormi uviedli aj sobotné maliarske workshopy, ktoré viedla lektorka a umelkyňa Katarína Vido, ale koncerty Karpaty magiczne či Havlovci, ktoré sa odohrali priamo medzi obrazmi.

Na jar sme priestor galérie prenechali divadelným a koncertným projektom a akciám a overili návštevnícky potenciál Novej synagógy na maximum. Súviselo to aj s energetickou krízou, s ktorou sme sa borili najmä v prvej polovici roka a ktorej dôsledkom bolo niekoľkonásobné zdraženie cien plynu a elektriny. Úspornými opatreniami, vstupným z akcií, rentálmi a súkromnými sponzormi sa nám podarilo Synagógu uchrániť pred zatvorením. Súčasťou obdobia pod názvom Precvičovanie priestoru bola aj séria komentovaných prehliadok Synagógy, v ktorých sme predstavili históriu, architektúru aj našu rekonštrukciu.

V lete Novú synagógu obsadil dlho pripravovaný projekt Jána Gašparoviča a Mateja Gavulu: Exploding Star. Ich samostatná výstava bola výsledkom štipendijného výskumu a premenila Synagógu na záhradu z vyradených mestských kvetináčov a objektov, kanalizačných rúr a kamenárskych prvkov architektúry zo Žiliny aj hlavného mesta (Matej Gavula) reagujúcich na rozpadajúci sa verejný priestor, v ktorých zneli výbuchy z diel a airbagov a terénne náhravky ako reflexia špecifickej akustiky Synagógy aj nie ďalekej vojny na Ukrajine. V sprievodnom programe uviedli svoju výstavu autori na komentovaných prehliadkach a priamo vo výstave sme si skúsili aj koncerty alebo diskusie, čo prinieslo rekordnú návštevnosť.

V jeseni prišlo k výmene - kvôli ťažkej zlomenine nemohol vystavovať plánovaný Martin Špirec (jeho projekt sme preložili na rok 2024). Našťastie sa nám podarilo získať štvorknálovú videoinštaláciu Zákon času českej umelkyne mladšej strednej generácie Adély Babanovej (vystavovala u nás už dvakrát na kolektívnych výstavách Balík zo Zlína a Posledná československá výstava), ktorá mala premiéru v pražskej galérii Rudolfinum. Inštalácia bola pre nás aj skúškou technických schopností, zosynchronizovať štyri videoprojekcie tak, aby niekoľko týždňov bežali naraz, nebola maličkosť. Prvýkrát sme si vyskúšali aj to, že v priestore bolo len jedno umelecké dielo, hoci monumentálne. V rámci sprievodného programu sme uviedli aj jej predchádzajúce fiktívne dokumenty.

Poslednou veľkou výstavou roku bola priestorová maliarska inštalácia Vnímať bielu Moniky Pascoe Mikyškovej. Diela boli výsledkom predchádzajúcich rokov, najmä návštev v internátnej škole pre hluchonemé deti na východnom Slovensku, ktoré vnímajú svet inak. Po rušnom a psychicky náročnom roku bola výstava aj stíšením na vianočné prázdniny a obľúbená medzi návštevníkmi.

Počas celého roka bol pred Synagógou inštalovaný exteriérový architektonicko-sochársky objekt vDoma, ktorého autorom je slovenský dizajnér Milan Stanco a upozorňuje na prebiehajúcu vojnu na Ukrajine.

DIVADLO A HUDBA

DIVADLO A TANEC

V roku 2023 sme na Stanici a Novej synagóge uviedli 30 divadelných a tanečných predstavení. Viaceré tituly sme uviedli viackrát – napríklad v kombinácii doobeda pre školy a následne pre verejnosť pre večerného diváka, aby uvádzané tituly videlo dostatočne veľké a rôznorodé publikum.

Program divadla a tanca roku 2023 bol značne ovplyvnený rozhodnutím nerealizovať v jarnom termíne 2023 v Novej synagóge výstavu a otvoriť centrálny priestor pre uvádzanie väčších predstavení. Otvorilo nám to nové možnosti uvádzania, pričom sme kládli dôraz na to, aby vybrané predstavenia nezmenili Synagógu na black box, ale naopak pracovali s priestorom so všetkými jeho kvalitami i výzvami. Počas tohto obdobia (od polovice marca do konca júna) sme uviedli osem rôznych predstavení pre školy i verejnosť. Medzinárodný deň tanca sme oslávili exteriérovým predstavením The Urge Grows na hlavnom námestí v Žiline.

Počas roka sme uviedli dve premiéry – jednu na Stanici (Houže: Fándly alebo stručná história jednotlivca), jednu v Synagóge (L. Bobalík: Light work) a jednu derniéru (Brave New Life). Hrali sme pre školy (Houže: Návrat Ondreja Baláža, Liptovské divadlo tanca: Čakanie...), žiakov a žiačky ZUŠ (Neskorý zber: Na dlhé lakte) i realizovali workshopy s účinkujúcimi umelkyňami a umelcami (POCKETART a ďalšie v spolupráci s Centrom Labyrint) .

Významnou bola aj spolupráca s festivalom Bratislava v pohybe a Divadlom Štúdio tanca, ktorá nám umožnila priniesť žilinským divákom tri zahraničné produkcie. Do programu sme zaradili aj tri oceňované české produkcie (POCKETART: Jáma lvová, Depresivní děti: Trójanky, Nela Korneťová: BADMAN). V programe nechýbali ani produkcie pre deti, predovšetkým bábkové predstavenia, ale hostili sme aj interaktívne české tanečné predstavenie Škatulení.

HUDBA

V roku 2023 sme sa dramaturgicky sústredili prioritne na mladšie publikum a im blízke žánre. V niekoľkých sériach sa opakovali podujatia TvorBYOmladiny – koncerty začínajúcich, prevažne lokálnych mladých kapiel (Cherries & Therapy, Grayhole, Monoplastic, Metalphetamine, Falat, Bermuth,...).

V rámci spolupráce s Odyssea (koncert Saul) sa nám poradilo pritiahnúť do Novej synagógy stovky mladých ľudí. V spolupráci s Rap station sme spoluorganizovali dve edície a prepojili publikum viacerých generácií. V podobne ladenom duchu sme dali priestor aj punkovej scéne.

Dôležitou súčasťou je hudobný program realizovaný ako sprievodný program výstav v Novej synagóge napr. okrajovejšie žánre a experimentálna tvorba (Karpáty Magiczne, Vojtěch Havel). Priestor dostala aj experimentálna ambientná tvorba (Katov syn(th), Fagelle) a experimentálna tvorba v spojení s performance (D i k o l s o n, ASUNA).

Pre rôznorodé publikum sme dali priestor aj rockovým/ post-rockovým/ hardcorovým žánrom (The Ills, Alpha Strategy, Shallov, Vojdi, Möbius) a pop-alternatívne elektronické projekty (Khoiba, Waterbased, Midi Lidi), akustické sólo projekty (Yegor Zabelov) a známejšie pop-kultúrne mená alternatívnej scény (Marián Slávka, Zrní, Nina Kohout, Lash & Grey, Zlokot, Longital & Andrej Bako, Veneer, Slowlick).

Realizovali sme aj koncerty klasickej a improvizovanej hudby v podaní skúsených umelcov (Jozef Krupa Quartet, Michal Hottmar a Sándor Szászvárosi, Ad Hoc Trio, Vladislav Slnko Šarišský & Oskar Török) a svetového jazzu (Mária Reháková & Sam Knight).

Nezabudli sme tiež na veľké hudobné projekty zo Slovenska a hlavného prúdu (Jana Kirschner, Katarína Koščová, Le Payaco, Para) a v spolupráci s festivalom Hviezdne noci sme hostili hudobnú legendu SWANS z USA – v rámci svetového turné kapely to bolo ich jediné vystúpenie v Strednej Európe v roku 2023 (financie na realizáciu koncertu neboli hračené z dotácie FPU).

Zastúpené krajiny 2023: Slovensko, Česko, Poľsko, Bielorusko, Ukrajina, Maďarsko, Argentína, Chorvátsko, USA, Island, Japonsko, Švédsko. Dramaturgia bola žánrovo širokospektrálna, snažili sme sa budovať nové publikum a prepájať rôzne generácie divákov na podujatiach. Zastúpené žánre: experimental, ambient, pop, rap, rock a post-rock, hardcore, punk, tanečná a elektronická hudba (disko, techno, bass, acid, ghetto), folk, indie, jazz, klasická hudba.

PREZENTÁCIE, DISKUSIE, WORKSHOPY A KOMUNITNÉ PODUJATIA

V roku 2023 sa v kultúrnych centrách Stanica a Nová synagóga Žilina uskutočnilo spolu 60 podujatí. Išlo o širokú škálu workshopov, prezentácií, diskusií a kultúrnych podujatí, ktoré sa zameriavajú na rôzne témy vrátane umenia, vzdelávania, spoločenských problémov, histórie a kultúrneho dedičstva. Podrobnejšie sme sa venovali téme holokaustu, otváraniu sa kultúrnych inštitúcií pre ľudí s rôznym typom znevýhodnenia alebo postihnutia a reflexii aktuálneho spoločenského diania. Otvárali sme sa externým spoluprácam a poskytovali priestor v programe pre rôznorodé iniciatívy, neformálne skupiny a komunitné podujatia.

Aktivity zahŕňali:

- Prezentácie tvorby umelcov, artist talky, komentované prehliadky
- Diskusie a semináre na aktuálne témy
- Festivaly
- Jednorázové workshopy - vzdelávacie a voľnočasové
- Remeselné, dizajnérske a iné prezentačné akcie (trhy)
- Cestovateľské a outdoorové prednášky, diskusie a prezentácie
- Iné kultúrne a komunitné podujatia
- Účasť na podujatiach zameraných na medzinárodnú spoluprácu
- Série podujatí

WORKSHOPY: Jednorázové workshopy pre deti (napr. Jarné sympóziu pre deti) aj širokú verejnosť (napr. Divadlom do pohody, ktorý bol otvorený aj pre ľudí s postihnutím). Workshopy boli súčasťou aj viacerých festivalov.

PREZENTÁCIE: Série prezentácií Pecha Kucha Night, ďalej lektorské výklady a prednášky o umení: O Marii Bartuszovej s Gabrielou Garlatyovou, Pohyb Pamäti Moniky a Bohuša Kubinských, artist talk Kristin Tollefson (USA), Lynne Siefert (USA). Prezentácie z oblasti literatúry - predstavili sa viacerí autori kníh vydavateľstiev Absynt a Artis Omnis, ktoré využívajú priestory Novej synagógy. Prezentácie o kinematografii s Petrom Konečným a séria autorských úvodov ku klubovým filmom na Stanici s Jakubom Potočákom a občasne aj s hosťami počas celého roka. Prezentácie o cestovaní a iných krajinách: napr. Cestou necestou, Whiskyho cestovateľské kino, prezentácie Michala Tlelka.

V roku 2023 sme urobili aj sériu prezentácií o našom občianskom združení Truc sphérique a jeho aktivitách pri príležitosti 20. rokov kultúrneho centra Stanica a 25 rokov občianskeho združenia, vrátane osobitých prednášok o rekonštrukcii Novej synagógy s Marekom Adamovom.

Venovali sme sa aj téme inklúzie, sprístupňovania kultúrnych podujatí pre ľudí s nedostatkom príležitostí a rôznymi typmi postihnutia v sérii diskusií s ľuďmi s postihnutím, odborníkmi zo sociálnej oblasti a psychológie, fokusových skupín a vytvárali vlastný koncept inklúzie - Mixability.

DISKUSIE: Venovali sme sa dôslednejšie téme holokaustu – napr. O Židoch v Žiline s predsedom židovskej obce Pavlom Franklom, USC Shoah Foundation: Čo znamená holokaust v 21. storočí?, MŇA SA TO NE-TÝKA - prednáška a diskusia o holokauste pre stredné školy s koncertom Black Angels Songs. V Novej synagóge sa uskutočnil aj záver ďalšieho ročníka medzinárodného spomienkového pochodu Vrba-Wetzler Memorial so sprievodnými koncertami. Spoločne s festivalom Konvergenzie sme tam tiež organizovali podujatie Nezabudnúť / Hlasy holokaustu s koncertom Pressburger Klezmer Band.

V ďalších verejných diskusiách sme reflektovali aktuálne témy roku 2023: dianie na Ukrajine, ako sa brániť pred dezinformáciami, umelá inteligencia, diskusie s psychológmi o osamelosti, scenáre budúcnosti, diskusie s novinármi. Priestor dostali aj podujatia lokálnej neformálnej skupiny mladých ľudí zo Žiliny a okolia Young Office, ktoré si svojpomocne organizovali s našou podporou workshopy, prednášky, mládežnícke výmeny a festivaly – napr. festival KINESIS.

FESTIVALY: Organizovali sme alebo hostovali viaceré festivaly: Noc literatúry 2023 v Žiline, ekologicky zameraný festival s prednáškami a prezentáciami Festival Permakultúra v meste, hudobný festival okrajových hudobných žánrov - Flek fest, festival Hory a mesto. Rozsiahlym podujatím bola dvojdná prehliadka scénického tanca s odbornou porotou.

V našej dramaturgii sme organizovali rozsiahly týždenný festival v spolupráci so sieťou kultúrnych centier v Európe Trans Europe Halles - medzinárodný ekologicky ladený festival s množstvom prednášok, diskusií, workshopov a sprievodným programom Rebuilding To Last zameraný na zlepšenie ekologickej prevádzky kultúrnych centier. Ďalej prehliadka scénického tanca - Umenie v tanci.

KOMUNITNÉ PODUJATIA: Podujatia pre rôzne typy umeleckých komúní: séria tancovačiek s Dj's a komunitné benefičné koncerty – napr. koncert na podporu zbierky pre mobilný organ v Žiline alebo na podporu prestížneho štúdia Kataríny Málikovej na Berklee, krsty kníh. Hudobnou dramaturgiou (kapely Darkness positive, Charms Kids & Matus O) sme zastrešili aj populárne podujatie, živé vysielanie Rádia FM z Novej synagógy „Ráno na eFeMku“ 16. 11. 2023. Komunitné podujatia širokého záberu: séria komunitných trhov, aktivity rôznych spolkov a neformálnych skupín – ako napr. Burzy LP platní, vegánske akcie, speed dating, súťaže šachistov, komunitné stretnutie s kultúrnym programom rodín ukrajinských odíedencov - Deň nezávislosti Ukrajiny, neformálne vyučovanie v matematike Hejného metódou pre deti pod vedením vysokoškolských pedagógov.

Dali sme aj priestor začínajúcim umelcom a na základe otvorenej výzvy sme urobili komunitnú umeleckú súťaž na vznik prvého digitálno-analógového muralu na Stanici, ktorý vyhral študent lokálnej strednej školy Daniel Mrázik.

REZIDENČNÝ PROGRAM A PODPORA TVROBY

Spojené kultúrne centrá Stanica a Nová synagóga sú obe živými priestormi, ktoré súčasné umenie nielen prezentujú, ale i podporujú jeho vznik. Pomedzi program naše priestory počas roka obývajú umelkyne a umelci, ktorým poskytujeme priestor pre sústredenú prácu, technické zabezpečenie, honoráre, ubytovanie, a produkčnú podporu v trvaní niekoľkých dní až týždňov, vrátane premiéry, uvedenia alebo work in progress prezentácie.

Náš rezidenčný program je vytváraný na základe partnerstiev, skúseností alebo perspektívy ďalšej spolupráce, priestorových a časových možností, dramaturgie a tém. V roku 2023 sme hostili desať rezidencií v oblasti divadla, tanca, performance, hudby, vizuálneho umenia, dizajnu a umeleckého výskumu.

1.) V januári sme začali rezidenciou **Divadla Houže** (2. – 7. 1.) Skúšali a premiérovali u nás svoju inscenáciu s názvom Fándly alebo Stručná história neúspechu, ktorá rozpráva príbeh životnej cesty evanjelického kňaza a spisovateľa. Premiéra predstavenia bola vypredaná a predstavenie sme pre veľký úspech reprízovali aj v marci, tentokrát v kaviarni Novej synagógy.

V marci sme so súborom pokračovali v spolupráci a počas svojej rezidencie (15. – 22. 3.) oprášili svoje predstavenie Návrat Ondreja Baláža alebo Obrázky z veľkej vojny, ktoré u nás odohrali v dvoch uvedeniach pre školy a v jednom pre verejnosť. Predstavenie uviedli spolu s diskusiou s historikom a politológom Jaroslavom Valentom a historičkou SAV Gabrielou Dudekovou Kováčovou.

2.) Počas marca sme hostili aj americkú vizuálnu umelkyňu **Lynne Seifert**, ktorá v Žiline pracovala na dvoch projektoch. Zbierala materiál o zosnulom filmárovi La Aramisova – Po stopách La Aramisovej a pripravovala vizuálne dielo na pomedzí filmu a pohyblivých obrazu Generations – Generácie v tieni elektrární, ktoré bolo vystavené v centrálnom priestore od 4. – 12. apríla 2023.

3.) Rezidenčnou umelkyňou sa stala aj **Kristin Tollefson**, umelkyňa a pedagogička zo Seattlu (USA), ktorá sa venuje súčasnému drotárstvu a v Žiline bola niekoľko mesiacov na výskume s podporou Fulbrightovho štipendia. Pravidelne

chodila na naše akcie, začala sa zaujímať o fungovanie našej organizácie a postupne začala hľadať spôsob, ako u nás nejakým spôsobom „po sebe niečo zanechať“. Výsledky rezidencie verejne prezentovala v Novej synagóge 13. 4. 2023.

4.) V máji v Novej synagóge mohli návštevníci vidieť výstavnú situáciu **Pavliny Fichta Čiernej** Monument pre ženy, ktoré mlčia. (29. 5. – 8. 6. 2023). Pri svojom výskume a realizácii umeleckého projektu Pavlína Fichta Čierna použila relevantné dáta ako konceptuálny základ na generovanie 3D grafov a odvodených tvarov. Výsledkom bol priestorový objekt, na finalizácii ktorého u nás pracovala počas svojej rezidencie.

5.) Počas mája a júna skúšal v centrálnom priestore Novej synagógy súbor **Tanečné divadlo Alternatív** svoje predstavenie komunitného tanca „Mäkké hrany“. išlo o pohybový experiment spájajúci tanečníčky, hýbateľov a tvorivých nadšencov rôzneho veku (6 – 55 rokov) v spoločnom predstavení, ktorého hlavnou myšlienkou je podpora, zdieľanie a (ne)porozumenie v rámci generácií. Predstavenie sme uviedli 12. a 13. júna.

6.) V júli (2. – 13. 7. 2023) na Stanici v sále S1 prebehla umelecká rezidencia medzinárodnej **performatívnej skupiny T.I.T.S.** Pripravovali premiéru svojej najnovšej produkcie THERE IS SOMETHING IN THE AIR. Predstavenie alebo dýchajúci muzikál, ako ho umelci nazývajú, sme podporili už v lete 2022, kedy bola u nás prvá rezidencia a prezentácia work in progress.

7.) **Jakub Ľapucha** je svetelný dizajnér, ktorý pôsobí v Bratislavskom bábkovom divadle a aj na nezávislej scéne. Počas týždenného tvorivého pobytu (29. 7. – 4. 8. 2023) pripravoval na Stanici nové postupy pre svetelný dizajn hudobnej formácie Shallov. Na jeseň sme v Novej synagóge prezentovali jeho tvorbu uvedením divadelného predstavenia Anima – Act : THE DUCK AFTER, spoved' neobyčajnej plastovej hračky, kačky.

8.) V apríli až septembri sme sa venovali tvorivej hudobnej rezidencii Majo a Miro robia spolu rap. Majo a Miro milujú hudbu. **Majo Čuraj** vo voľnom čase píše texty a tvorí. **Miroslav Tóth** je profesionálny hudobník a skladateľ. Majo mal vo svojich štyridsiatich rokoch prvýkrát na dlhšie obdobie k dispozícii profesionálne nahrávacie štúdio. Miro mu pomáhal s tvorbou. Pomáhali aj ďalší umelci, napríklad PJ -viacnásobný majster ČR v beatboxe. Výsledkom spolupráce bola skladba Kocka, ktorá zaznamenala rozsiahlu mediálnu odozvu. Skladbu hrávali na Rádiu FM. A Majo Čuraj bol s touto skladbou nominovaný v cene Radio Head Awards za rok 2023 v long liste v kategórii Objav roka. Otvorili sme a presadzovali sme v kultúrnej obci tému inklúzie a zapájanie ľudí s nedostatkom príležitostí a ľudí s postihnutím.

9.) Hercom a režisérom z **Divadelného centra Martin** sme poskytli tvorivé zázemie na prípravu a premiéru nového divadelného projektu United Neighbours of London určeného žiakom základných a stredných škôl. Nasledovala premiéra divadla, ktoré sme následne viacnásobne uviedli aj pre školy.

10.) **Félix Noslier** je francúzsky stolár, ktorý na Stanici pôsobil najskôr ako dobrovoľník. Od leta do konca roka 2023 sa venoval redizajnu vnútorných a vonkajších priestorov Stanice. Reagoval aj na deštrukciu vonkajších priestorov v roku 2023 pri rekonštrukcii žilinského parovodu. Z dreva vytvoril množstvo funkčných prvkov a dizajnerských zásahov – detské ihrisko z recyklovaných materiálov, vonkajšie drevené pódia, interiérový nábytok na mieru v Stanici. Ide o dlhodobý projekt. Spolupracoval aj s viacerými slovenskými dizajnermi – napr. s Milanom Stancom a lokálnymi remeselníkmi zväzmi. Do spolupráce na redizajne priestoru bolo zapojených viac ako 40 dobrovoľníkov z firmy PPG, ktorí nás okrem práce podporili finančne aj materiálne. V rámci tejto spolupráce sme vymaľovali takmer celý priestor Stanice v interiéri aj exteriéri.

VZDELÁVACIE PROGRAMY

Aj v roku 2023 sme pokračovali v pravidelných viacmesačných tvorivých dielnach pre deti a verejnosť najmä v ateliéroch Stanice a občas sa účastníci presunuli a tvorili aj v priestoroch Novej Synagógy. Výtvarné dielne viedla vizuálna umelkyňa Mgr.art Matina Mäsiarová, keramické dielne produktová dizajnérka Karolína Bašteková. Program bol doplnený aj hosťovaním mimoriadnych externých lektorov z radov umelcov alebo odborníkov na špecifické témy (napr. Dušan Dobias – stop motion animácie). V roku 2023 sme realizovali 12 pravidelných celoročných výtvarných a keramických ateliérov a na jeseň sme otvorili 13-ty tvorivý ateliér.

Okrem toho sme robili vzdelávacie programy „Na vlastné oči“ určené najmä pre školy. Vzdelávacie programy voľne nadväzuje predovšetkým na výstavný program v Synagóge. Viedla ho vizuálna umelkyňa Mgr.art Katarína Škamlová. Vytvorili sme 7 nových vzdelávacích programov, ktoré nadväzovali na výstavy v Novej synagóge: 1. Svetlo aj tma je môj kamarát (14 podujatí), 2. Generácie v tieni elektrární (2 podujatia), 3. Hľadanie novej inšpirácie (15 podujatí), 4. Hladina vody (2 podujatia), 5. Hviezdna história Novej synagógy (1 podujatie), 6. Precvičovanie priestoru (13 podujatí), 7. Manipulácia obrazu (2 podujatia), 8. Dlhý, ešte dlhší (4 podujatia), 9. Zákon času (12 podujatí). Okrem toho sme pre širokú verejnosť organizovali ďalšie vzdelávacie programy a tvorivé dielne súvisiace s výstavami alebo programom na Stanici (spolu 5 podujatí): Odrasť sa obraz, Kresliace kolokvium, Workshop linorytu, Keramická

dielňa s Norou Onysko, Víkendový keramický workshop s Norou Onysko.
Spolu 70 podujatí.

Organizovali sme tri Letné sympóziá pre deti: Výtvarné sympóziium s Martinou Mäsiarovou a Katarínou Škamlovou, Výtvarné sympóziium s Martinou Mäsiarovou a Karolínou Baštekovou, Filmárske sympóziium s režisérkou Ivanou Laučíkovou a kameramanom Petrom Kotrhom. Každé trvalo 5 dní.

FESTIVALY

- Organizovali sme divadelný festival **KIOSK**

- Host'ovali sme viacero festivalov, spomenieme aspoň niektoré z nich:

Fest Anča

Noc literatúry

Žilinský literárny festival

Hory a mesto

Festival konvergenice

...

Vyhodnotenie festivalu Kiosk 2023

Téma: No Power

27. – 30. 7. 2023

Divadelný festival Kiosk (16. ročník) sa dlhodobo zameriava na skúmanie toho, čo všetko je ešte divadlo, kde sú jeho limity, aká môže byť jeho budúcnosť, čo je jeho základom v súčasnom kontexte. Na prelome rokov 2022- 23 prichádza v celej Európe energetická kríza, ako vedľajší efekt viacerých globálnych konfliktov a problémov. Keďže pre Kiosk je kríza prírodným označením jeho poľa pôsobnosti, zamerali sme sa hlavne na divadlo zbavené od techniky a električky, respektíve len takej, ktorú si umelec vyrobí sám.

V rámci naplnenia cieľov sme vyhlásili Open call na projekty, ktoré minimalizujú svoju energetickú náročnosť a pracujú úplne bez elektriny. Okrem verejnej výzvy sme oslovili troch umelcov, ktorí vytvorili dielo bez použitia energií. Na rovnakom koncepte sa zakladal aj vizuál, kedy bol plagát a základný vizuál pripravovaný ručne. Rovnako sme poprosili niektoré súbory, ktoré vystupovali v programe, nech svoje už existujúce dielo prispôbia dennému svetlu, zahrajú ho vonku, bez reprodukovanej hudby... Urobili párty, kde bola celá energia produkovaná výhradne ľuďmi, ktorí šliapali na bicykloch, vďaka čomu vyrábali energiu.

Podarilo sa - pri viacerých predstaveniach zrazu dominovali úplne iné prvky, ktoré v tme divadelnej sály zanikajú a na dennom svetle vynikajú. Trávili sme viac času vonku, chodili do prírodných scenérií, aj ďalej z mesta. Umelci sa hrali s verejným priestorom, hľadali iné cesty, ako pracovať a nebyť nútený sa pohybovať len v okolí elektrickej zásuvky.

Pribudli nové destinácie, ktoré rozširujú akčný, divácky, ale aj priestorový rádius. Aj téma nás predurčovala vyjsť viac z klasickej divadelnej a mestskej infraštruktúry a nachádzať alternatívy ku klasickým modulom fungovania nezávislej scény. Téma reagovala na energetickú krízu, ktorá chvíľu hrozila kolapsom celej infraštruktúry ako ju poznáme. Mysleli sme, že ideme nachádzať nové modely fungovania umenia v nízkoenergetickom móde, a pre tento ročník to bola inšpiratívna téma. Bola to inšpirácia a diváci, aj umelci boli nadšení.

Festival v číslach:

Na festivale sa zúčastnilo:

Akreditovaní diváci: 137

Hostia: celkovo 41 (hlavne SR a ČR, traja Poľsko, Bielorusko, Maďarsko a Nemecko)

Novinári: 27

Umelecké akreditácie: 97

Akreditácie staff: 57

Jednotlivé vstupy: 179

V rámci programu sa uskutočnilo:

14 divadelných predstavení, performancií, multimediálnych projektov, ktoré boli uvedené celkovo 26 krát

6 hudobných, zvukových vystúpení, koncertov, performancií

3 inštalácie/ výstavy výtvarného a performatívneho charakteru

4 zážitkové a odborné diskusie

4 projekty na pomedzí hudby, výtvarna, diskusie

1 Open call na nové predstavenie

5 špeciálne pre festival realizovaných projektov vzniknúcich na základe Open callu

- 1 dlhodobá rezidencia novovznikajúceho predstavenia
- 2 Intenzívne workshop pred festivalom na špecifickú tému
- 2 premietnuté filmy

LINKY

Archív aktivít nájdete na týchto stránkach:

<https://www.stanica.sk/archiv/>

<https://novasynagoga.sk/archiv/>

Fotoarchívy z aktivít tu:

<https://www.flickr.com/photos/stanica/albums>

<https://www.flickr.com/photos/novasynagoga/albums/>

FOTOREPORT AKTIVÍT 2023 K PROJEKTU Č. 21-221-00130

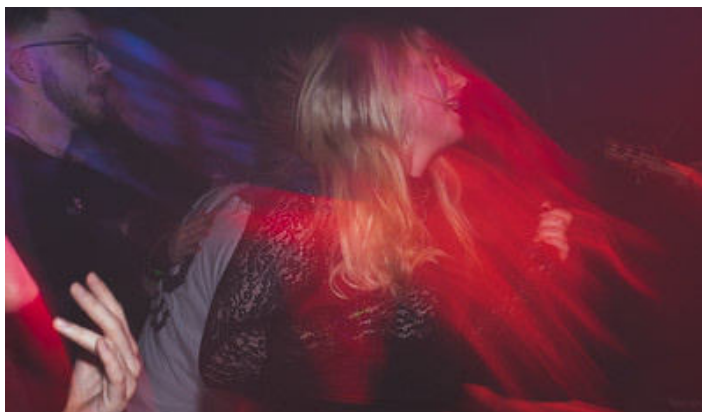

DDarkness Positive (+ d# pipl around) / koncert
13.01.2023

Foto: Mariia Hryhorenko

Khoiba + Waterbased
21.01.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

tvorbYOmladiny II (koncerty začínajúcich kapiel)
27.01.2023

Divadlo Dēda: Vtáči snem
28.01.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Dinopera // súbor KHWOSHCH
04.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Pidiples 2023
05.02.2023
Foto: Marta Preciado

Jozef Vaľo: Coming out / tanečné predstavenie
09.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Diskotéka avantgarde na Stanici
10.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

25 rokov Truc sphérique - premietanie a rozprávanie (...a oslava)
21.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

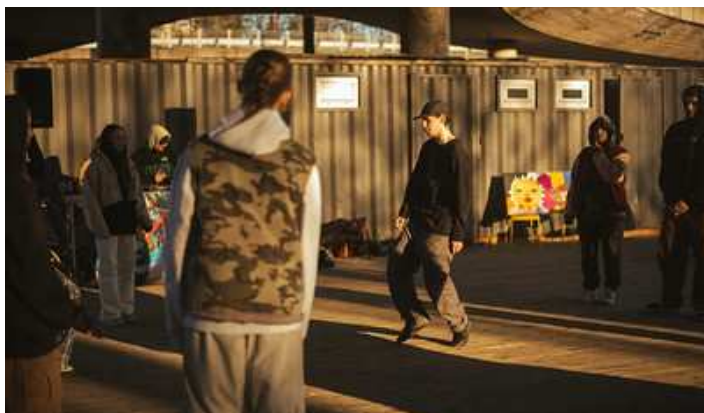
POCKETART Praha: Jama levová / tanečné predstavenie a workshop
23.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Rap Station 5 / Haf & Beyuz / Afterparty Dj Vec
24.02.2023
Foto: Nora Onysko

Jarné prázdniny 2023 - prázdninový program pre deti
27.02.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Emócie dneška
03.03.2023

Marián Slávka: vLáska
05.03.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

ETí, ktorí zostali - Izium / premietanie dokumentu a diskusia s Vierou Dubačovou
08.03.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

You don't need to know why, Caroline / tanečné predstavenie
09.03.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

The Ills (SK) + Alpha Strategy (CA/CZ)
11.03.2023
Foto: Nora Onysko

Návrat Ondreja Baláža alebo Obrázky z veľkej vojny
19.03.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Koncert ZRNÍ: Široko daleko Tour
31.03.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Po smrti budem strom - s Andreou Uherkovou o prírodnom pohrebníctve
12.04.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Artist talk Kristin Tollefson (USA): Growing Line (o súčasnom umení z drôtu)
13.04.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

FRAS: Najmenší zo Sámov / bábkové divadlo
15.04.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Musaši Entertainment Company: ENTOMOLOGIOUS / bábkové divadlo
15.04.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Nina Kohout + Charms Kids & Matus
21.04.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Ondrej Sokol: Ako som vozil Kórejcov
04.05.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Midi Lidi v Žiline
06.05.2023
Foto: Nora Onysko

ZLOKOT / máj(áles)ový koncert
15.07.2022
Foto: Mariia Hryhorenko

Noc literatúry Žilina 2023
17.05.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Human Forum Žilina - strategické stretnutie občianskej spoločnosti
24.05.2023
Foto: Anna Kováčová

tvorbYOmladiny III (koncerty začínajúcich kapiel)
03.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Divadlo ZkuFraVon: Lakiho mestočko
04.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Byť bojovníkom je úžasné - diskusia s Tiborom Šiškom
08.06.2023

Fågelle - koncert surovej švédskej lyriky
09.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Civilizácia - Dobrá správa o konci sveta a diskusia s režisérom Petrom Horkým
10.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

PARA zahrá Na ceste Okolo nás (pod Rondlom)
16.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Holubice cenzúry/ YO - beseda a workshop
17.06.2023
Foto: Luna Mafo

Vaša banda: Iní / divadelné predstavenie ZUŠ Ferka Špániho
18.06.2023
Foto: Nora Onysko

Alex Kelman + Techno na Stanici: MIKLEI & PIKREK
23.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Divadlo Houže: Babička!!!
24.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

PANSLAM 2023 / exhibícia slam poetry
24.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Patokai + Night Hexe & Techno after na Stanici: DJ Temnā
14.07.2023
Foto: Mojmir Baran

Salón Piva Summer Edition Žilina (21. - 22. 7. 2023)
21. - 22. 7. 2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Shallov + Vojdi
04.08.2023
Foto: Mojmir Baran

Deň nezávislosti Ukrajiny / День Незалежності України
24.08.2023

FLEK FEST VOL. II
02.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Ditch the Fridge + Rodion Sun Lion
06.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Chcem tu zostať / koncerty na Mariánskom námestí v Žiline
09.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Okolo sveta s Michalom Tielkom: Bangladéš
20.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Slovenská Tepláreň: VENEER + Slowlick
23.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Premiéra divadelného predstavenia pre školy - United Neighbours of London
02.10.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

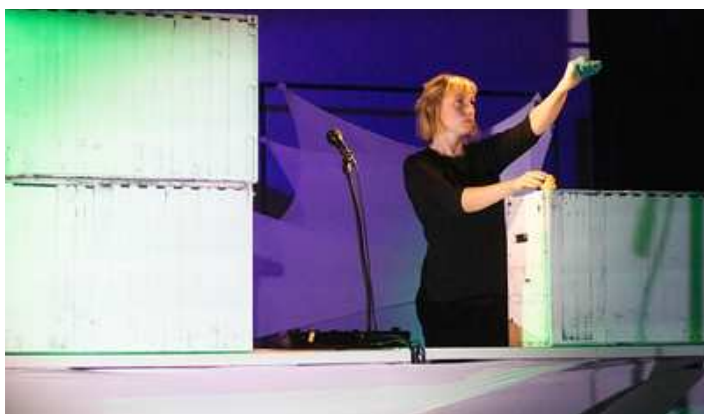
D i k o l s o n + Yegor Zabelov
07.10.2023
Foto: Mojmír Baran

Tanečný dvojvečer: PARA S I T E a TOUJOURS DE ¾ FACE !
15.10.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Malý Blší trh
21.10.2023
Foto: Sofia Delver

Anima - Act : THE DUCK AFTER, spoveď neobyčajnej plastovej hračky, kačky
21.10.2023
Foto: Sofia Delver

Eva Klimáčková (FR): MIGRATIONS INVISIBLES / tanečné predstavenie s hudbou Nina Rosa
22.10.2023
Foto: Sofia Delver

Hory a mesto Žilina 2023 (23. 10. – 25. 10.)
23. 10. – 25. 10.2023
Foto: Sofia Delver

Möbius + Katov Syn(th)
27.10.2023
Foto: Sofia Delver

Diskotéka na Stanici: Italo Mario Italo! + Hardisk
03.11.2023
Foto: Sofia Delver

Kolektiv TMEL: Neboj sa, huba / detské predstavenie
04.11.2023
Foto: Sofia Delver

Mária Reháková: Topolana & Sam Knight: Knight Life / jazz a world music
05.11.2023
Foto: Sofia Delver

Umelá inteligencia: zmení to, ako (sa) učíme a pracujeme?
20.11.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Nela Kornetová & T.I.T.S.: BADMAN / predstavenie
24.11.2023
Foto: Natália Zajačiková

Noc vonku - postavte sa za ľudí bez domova a prespíte vonku
23.11.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

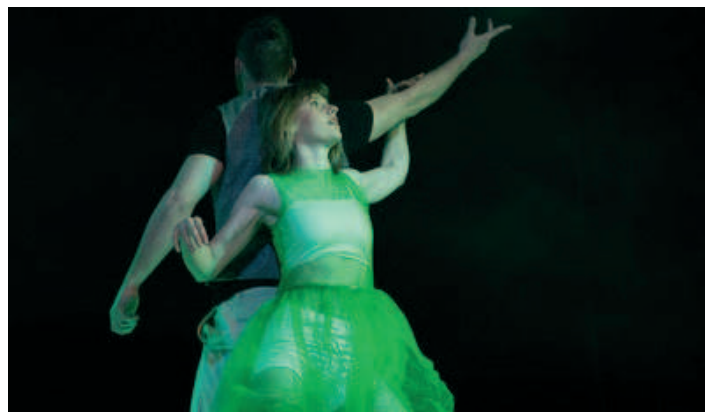
Brave New Life / Theatre
30.11.2023
Foto: Mária Martin Paradinas

SADNEME SI? Speed dating večer na Stanici
08.12.2023
Foto: Mária Martin Paradinas

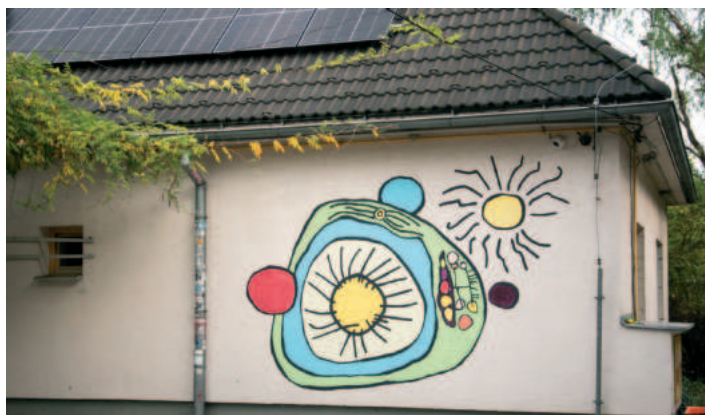
Divadelné centrum: Splet'
13.12.2023
Foto: Mária Martin Paradinas

Rebecca Smudová: Happy Ending / tanečné predstavenie
14.12.2023
Foto: Mária Martin Paradinas

Štefanská Pecha Kucha Night
26.12.2023

Mural, ktorý vytvorili deti v tvorivých ateliéroch
od 10/2023
Foto: archív Stanica

Daniel Mrázik - Analógovo-digitálny mural na Stanici
od 10/2023
Foto: archív Stanica

FOTOREPORT AKTIVÍT 2023 K PROJEKTU Č. 21-221-00130

O rekonštrukcii Novej synagógy s Marekom Adamovom

20.01.2023

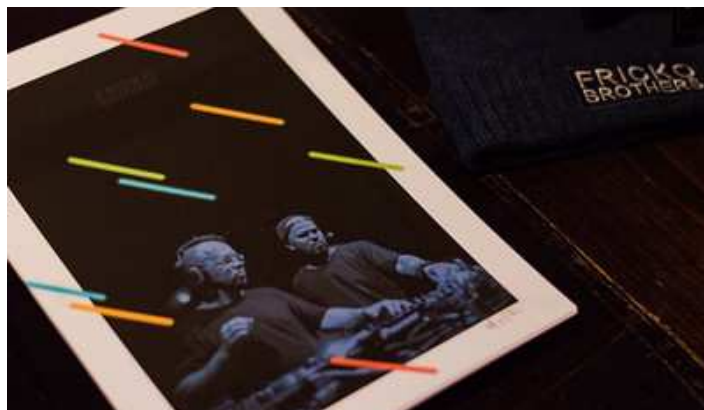
Foto: Marta Preciado

Ozvuk obrazu - koncert Karpaty Magiczne vo výstave

25.01.2023

Foto: Mariia Hryhorenko

FrickoBrothers WarmUp dj set #PodporujemeAndreasa

03.02.2023

Foto: Marta Preciado

Mila Haugová prináša básne do Sphéry

10.02.2023

Foto: Marta Preciado

Divadlo Houže: Fándly alebo Stručná história neúspechu

18.02.2023

Foto: Marta Preciado

Veľkonočný Malý trh

25.03.2023

Foto: Olha Malik

O Marii Bartuszovej (1936 – 1996) a jej výstave v Tate Modern s Gabrielou

Garlatyovou

31.03.2023

Foto: Mariia Hryhorenko, Richard Kohler

Generácie v tieni elektrární - videoinštalácia Lynne Siefert /USA
4.04.2023
Foto: Richard Kohler

Jana Kirschner
07.04.2023
Foto: Richard Kohler

Saul: Chaos Tour
14.04.2023
Foto: Richard Kohler

LasLiptovské divadlo tanca: ČAKANIE...Na?...Ked'?!
27.04.2023
Foto: Olha Malik

Lash & Grey (benefičný koncert)
30.04.2023
Foto: Nora Onysko

SWANS - Europe Tour 2023
25.05.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Cez hory na Mars s astrobiologičkou Michaelou Musilovou
07.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Sen o bielom motýľovi - krst básnickej zbierky Zuzany Šeligovej
08.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Mäkké hrany / predstavenie komunitného tanca
13.06.2023
Foto: Marek Jančúch

Umenie v tanci / prehliadka scénického tanca
16.06.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Absynt naživo: Ženy, ktoré ostali
04.07.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Biblia známa/neznáma - v novom preklade
05.07.2022
Foto: Mariia Hryhorenko

Exploding Star - výstava Jána Gašparoviča a Mateja Gavulu
09.07.2023
Foto: Dalibor Adamus

Šimečka, Kostolný, Leško: Ako zachrániť demokraciu - diskusia Denníka N
17.07.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Longital & Andrej Bako: Dočista
19.07.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

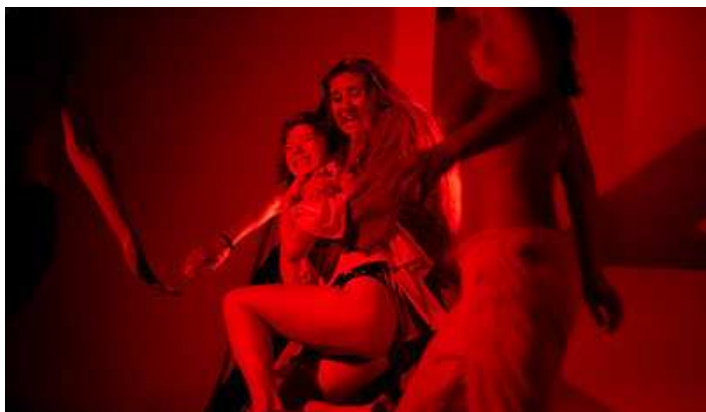
Duo ARTE PRO ARTE (Peter Javorka a Andrej Gál) / komorný koncert k Vrba-Wetzler Memorial
22.07.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

EXPLODING STAR - Komentovaná prehliadka s Jánom Gašparovičom
05.08.2023
Foto: Nora Onysko

Karin Sarkisjan – Piesne srdca / koncert k Vrba-Wetzler Memorial
12.08.2023
Foto: Nora Onysko

Depresivní děti touží po penězích: Trójanky / ТРОЯНКИ / divadlo
16.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

MŇA SA TO NE-TÝKA / prednáška a diskusia o holokauste pre stredné školy
21.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Žilinský festival kávy 2023
23.09.2023
Foto: Silvia Zelinková

Pohyb pamäti Moniky a Bohuša Kubinských - krst katalógu z výstavy
27.09.2023
Foto: Mariia Hryhorenko

Zákon času - videoinštalácia Adély Babanovej
10.10.2023
Foto: Richard Kohler

ASUNA - Falling Sweets / Afternoon Membranophone (živá zvuková udalosť)
07.11.2023
Foto: Sofia Delver

Rap Station 7: James Cole / RudeBoys
10.11.2023
Foto: Edinžer

Le Payaco & (zmena) Darkness Positive
02.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Shooty, Leško, Kostolný: Ako sa kreslí Slovensko
04.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Vianočný koncert Kataríny Koščovej
06.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Vianočný Malý trh v Novej synagóge
09.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Legenda o nelietajúcom Cypríánovi - vianočný benefičný koncert pre organ
11.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

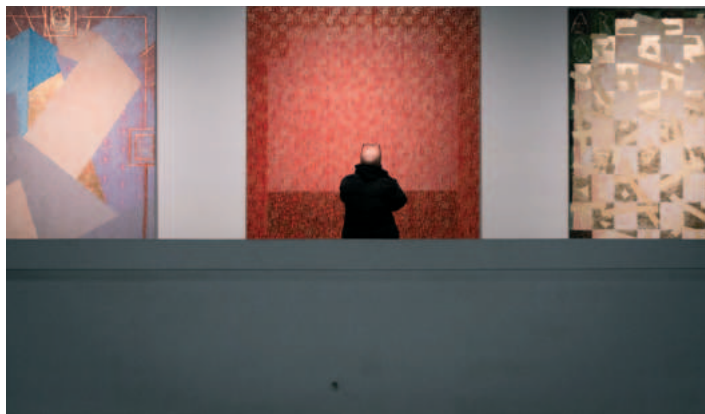
Inštalácia Milana Stanca vDoma
01/2023 - 12/20123
Foto: Richard Köhler

Vnímať bielu - výstava Moniky Pascoe Mikyškovej
od 19.12.2023
Foto: Mária Martín Paradinas

Pavlína Fichta Čierna: Monument pre ženy, ktoré mlčia
29.05. - 08.06.2023
Foto: archív Nová synagóga

Luděk Rathouský a Richard Loskot: Od ú(svitu) do sú(mraku)
01/2023 - 03/2023
Foto: Marta Preciado

Festival Kiosk 2023

Festival Kiosk 2023

